ManaBadi.com It's Ours

Graph - I

1905 - 1920
ఉగ్రవాద యుగం

ఈ 15 సం॥ కాలాన్ని ఉగ్రవాద యుగంగా వీరి నాయకులు

లాల్ - లాలా లాజపతిరాయ్
బాల్ - బాలగంగాధర తిలక్
పాల్ - బిపిన్ చంద్రపాల్

వీరి తీవ్ర పాటు ఉద్యమం ప్రారంభ

ఈ యుగంలో 2 ప్రధానమార్గాలు ఏర్పడినాయి.

1. స్వదేశీ ఉద్యమము 1905-08
2. హోంరూల్ ఉద్యమము 1916

1. స్వదేశీ ఉద్యమము 1905 - 1908:-

బెంగాల్ ను 1905 Lord కర్జన్ గవర్నర్ జనరల్ 2 భాగాలుగా విభజించారు. ఢిల్లీ బీహార్, ఒరిస్సా, బెంగాల్ లోని భాగాలు. కేవలం బెంగాల్ ను East Bengal, west Bengal గా పరిపాలన సౌలభ్యం కోసం విభజించారు. జనాభా, భూభాగం చాలా పెద్దది. (1,89,000 చ॥ మైళ్ళు)
జనాభా 8½ కోట్లు (భారత జనాభా 25 కోట్లు.)

Congress నాయకులు ~~పరిపాలన~~ ఈ విభజన కేవలం రాజకీయ పరంగా జరిగిందని విమర్శించి పరిపాలన సౌలభ్యం కోసం జరగలేదు. కారణం ఢిల్లీ బెంగాల్ లో హిందు-ముస్లింల మైత్రి బాగా ఉండి,

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

తీవ్రంగా ప్రాంతీయ భావాలు గలవారు. అందుకే
...గాల్ లో 5.1 కోట్ల హిందువులు
East Bengal లో 3.10 కోట్ల ముస్లింలు ఉన్నారు.
బ్రిటిష్ వారు ~~బెంగాల్~~ విభజించు, పాలించు పద్ధతిలో చేశారు.
దీనికి వ్యతిరేకంగా స్వదేశీ ఉద్యమం అనే పేరుతో ఆందోళనలు
వారి యొక్క స్వదేశీ పోరాటం పద్ధతిలో బ్రిటిష్ వారిపై
ఒత్తిడి తేవటం. ~~ఈ~~ ఉద్యమంలో విదేశీ వస్తువులను
బహిష్కరించి, స్వదేశీ వస్తువులను ప్రోత్సహించటం.
మొదటి నుంచి చివర వరకు వందేమాతరం గీతంను
ఆలపించారు. బంకిం చంద్ర ఛటర్జీ ఆనంద మఠ్ నవల
నుంచి తీసుకున్నారు. అందుకే దీన్ని వందేమాతరం ఉద్యమం
అన్నారు.

16th oct, 1905 బెంగాల్ విభజన అయినది. ఇదే రోజు
స్వదేశీ / వందేమాతరం ఉద్యమం ప్రారంభం అయినది.
రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ ~~ఈ~~ రోజును హిందూ - ముస్లింలకు
"రక్షా బంధన్" దినంగా పిలుపును ఇవ్వటం. అది
విజయ వంతం అయినది.

ఉద్యమ కార్యక్రమాలు:—

- విదేశీ వస్తువులు, విదేశీ పండితులు, సంస్థలు (బహిష్కరించటం
  న్యాయస్థానాలు, ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, విద్యా సంస్థలు
  బహిష్కరించటం.

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM It's Ours

- వీటికి ~~ప్రత్యా~~ ఫలసంస్థల ద్వారా నిర్ణయాన్ని తీసుకోవటం, స్వదేశీ వస్తువులను ఉపయోగించటం, వీని ప్రజలందరు

<u>అరవిందఘోష్</u>:- "వ్యవస్థీకృత తిరస్కారం ద్వారా బ్రిటిష్ వారు భారత దేశాన్ని పాలించటం అసాధ్యం అని నిరూపించండి"

విదేశీ వస్తువులు అయిన shoe, sugar, ~~వస్తు~~ వస్త్రాలు మొ|| వాటిని బహిష్కరించటం.

ప్రజలందరూ పాల్గొన్నారు.

విద్యార్థులు ఇంటింటా తిరిగి విదేశీ వస్తు బహిష్కరణ గురించి చెప్పి విదేశీ వస్తువులను తగలబెట్టటం,

లాయర్లు, డాక్టర్లు, ఉద్యోగులు ~~వాడుతున్న~~ ~~స్వదేశీ~~ విదేశీ వస్తువులను వాడుతున్న వారికి తమ సేవలను ఇవ్వక పోవటం.

వీటికి ప్రత్యామ్నాయంగా స్వదేశీ stores స్థాపించటం.

Bengal లో "P.C రే" <u>రవీంద్రనాథ్ టాగూర్</u> వీరి సహాయం లో "Bengal స్వదేశీ కెమికల్ store" ను ఏర్పాటు చేశారు.

స్వదేశీ విద్యా సంస్థలను ఏర్పాటు చేశారు. వీటి వలన ద్వారా స్వదేశీ విద్యా సంస్థలను ఏర్పాటు చేశారు.

eg:- కలకత్తాలో బెంగాల్ నేషనల్ కాలేజి. దీని - ప్రిన్సిపాల్ అరవిందఘోష్

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ల్లు - సుబోధ్ చంద్ర మల్లిక్ ఆయన లక్షరూపాయలు పాఠశాల కోసం చందాను ఇచ్చినారు.

- జాతీయ సమితులను ఏర్పాటు చేయటం, దీని వలన యువకులను కూడా ఈ స్వదేశీ ఉద్యమంలో పాల్గొనేలా చేశారు. ఉదా:- స్వదేశీ బాంధవ సమితి - అశ్వినీకుమారదత్త కలకత్తా.

ఇలా బెంగాల్ కు సంబంధించిన సమస్యగా మొదలై భారత దేశం అంతటా ఈ ఉద్యమం వ్యాప్తి చెందింది.

మహారాష్ట్ర - తిలక్
Delhi - సయ్యద్ హైదర్ రాజా
మద్రాసు - చిదంబరం పిళ్ళై
పంజాబ్ - లాలాలజపతిరాయ్
} నాయకత్వం వహించారు.

1908లో ఈ స్వదేశీ ఉద్యమం క్షీణించడం మొదలైనది. కారణం Congress పార్టీలో మితవాదులు ఈ ఉద్యమాన్ని వ్యతిరేకించినారు. ముస్లింలు కూడా ఈ ఉద్యమానికి వ్యతిరేకించారు. కారణం రాష్ట్రాన్ని విభజించటం వలన ముస్లింలకు రాజకీయ అధికారం వారికే రావటం.

33% శాతం మంది వ్యతిరేకించారు.

- 1908లో ఉద్యమ నాయకులు చాలా మంది అందరు జైలులో బంధించారు. బిపిన్ చంద్రపాల్ రాజకీయం నుండి విరమించుకున్నాడు. అరవింద ఘోష్ పాండిచ్చేరిలో సన్యాసిగా మారిపోయాడు. 1908 ఉద్యమం ఆగిపోయిన

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

1911 బ్రిటిష్ రాజు జార్జ్-5 భారత పర్యటన
వలన బెంగాల్ ~~రాష్ట్రాలు~~ విభజన రద్దు చేశారు. బెంగాల్ను
యధా విధంగా కలుపు చేశారు.

Home Rule ఉద్యమము - 1916:-

1916 లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ స్వపరిపాలన ఉద్యమం తెచ్చింది 1905-1916 వరకు ఒక స్తబ్ధత ఏర్పడినది. అతివాద నాయకులు జైలు శిక్షలకు, అతివాద నాయకులు ఏమి చేయలేదు. 1916 Home Rule ఉద్యమం. స్వాతంత్ర్యం కోసం కాక స్వయం పాలన ఈ ఉద్యమ ఉద్దేశం. ప్రజలు పరిపాలనలో అధికార బదలాయింపుకు కేసం ప్రారంభించారు.

తిలక్ April 1916 లో ఈ ఉద్యమం ప్రారంభించగా

3 రాష్ట్రాలలో 1. కర్ణాటక
2. మహారాష్ట్ర
3. అసెంట్రల్ ప్రావిన్స్ } తిలక్ నాయకత్వం వహించగా.

ఎనిబిసెంట్ Sept 1916 లో ఈ 3 భాగాలు మరియు మిగిలిన భారత దేశంలో ఈ ఉద్యమము నడిపించారు.

** భారత దేశంలో తిలక్ Home Rule ఉద్యమానికి ప్రారంభించి నవారు తిలక్.

ఎనిబిసెంట్, తిలక్ వేరు వేరుగా Home rule లీగ్ ను ప్రారంభించినారు. తిలక్ Home rule లీగ్ = 6 శాఖలు
ఎనిబిసెంట్ Home rule లీగ్ = 200 శాఖలు ఏర్పడ్డాయి

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM TM
It's Ours

ii) తిలక్ కు ఉన్న పత్రికలు

1. <u>కేసరి</u> - మరాఠీ
2. <u>మరాఠా</u> - English

అనిబిసెంట్ పత్రికలు

1. <u>న్యూ ఇండియా</u>
2. <u>కామన్ వీల్</u> (wheal) లో Homerule

ఉద్యమాన్ని తీసుకొని వెళ్లినాడు.

తిలక్ తన పత్రిక కేసరి పత్రికలో

"మేము కోరేది స్వాతంత్ర్యం కాదు, స్వయంపాలనే భారతీయులు దానికి అన్ని విధాలుగా అర్హులు"

1914 లో ఐర్లాండ్ లో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా Homerule ఉద్యమము చేయగా అనిబిసెంట్ భారత దేశానికి ఈ ఉద్యమాన్ని తీసుకొని వచ్చింది.

- స్వయం పాలనతో పాటు ప్రాంతీయ భాషలలో విద్యాబోధన, భాష ప్రయుక్త రాష్ట్రాలను ఏర్పాటు చేయటం వంటి అంశాలను బ్రిటిష్ వారి ముందు Homerule ఉద్యమం భాగంగా ఉంచాడు తిలక్.

1916-17 వరకు ఈ ఉద్యమం జరిగింది. స్వయం పాలన వాగ్దానం ఇచ్చినారు. సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ London నుండి

Aug 1917 ఎడ్విన్ మాంటెంగ్ భారత ప్రజలను ఉద్దేశించి ఉద్యమాన్ని ఆపివేయమని మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత స్వయం పాలన ఇస్తామని ప్రకటించాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

దీనినే August ప్రకటన అంటారు.

2- దేశంలోని ముస్లిం, దళితులు 50% ఉన్నారు. వీరు వ్యతిరేకించారు. కారణం స్వయం పాలన వస్తే బ్రాహ్మణులకే ఆధిపత్యం వహించాలి, అయినను అగ్రవర్ణాలు వ్యతిరేకించాయి.

3. కాంగ్రెస్ పార్టీలోని అతివాద మితవాద ఘర్షణల వలన ఉద్యమం ఆగిపోయినది.

August ప్రకటన కోసం 1919 మాంటేగ్ చెమ్స్ ఫర్డ్ సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టిన కంటి తుడుపు చర్యగా చేశారు.

గాంధీ యుగం 1920-1947

గాంధీజీ నాయకత్వంలో లక్ష్యం సంపూర్ణ స్వరాజ్ లక్ష్య సాధనకు సత్యాగ్రహం, ~~అహింస~~, సామూహిక భూమిక విస్తృతంగా జైలు వెళ్ళిపోయినది.

మొదటిసారిగా దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యాగ్రహంను ప్రయోగించి, విజయం సాధించిన తర్వాత భారతదేశంలో సత్యాగ్రహం ను ప్రయోగించి స్వాతంత్ర్యం సాధించాడు. సత్యాగ్రహంలో ఎదుటి వారి హృదయాన్ని కరిగించి, శత్రువును ప్రేమించి వారిలో మార్పు తేవాలి. ఈ గాంధీ మార్గాన్ని అనుసరించి చాలా ఆఫ్రికా దేశాలు, ఇండోనేషియా నేత సుకర్నో పాటించారు ఇండోనేషియా గాంధీగా

... దేశాలు, మతాలు, భాషలు

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ప్రాతినిధ్యత్వ్రిన ప్రజల మధ్య విభేదాలు, వ్యత్యాసాలు
ఉన్న పరస్పర విరుద్ధ లక్షణాలు గల ప్రజలను ఒకే
తాటిపైన నడిపించడానికి గాంధీజీ తన నాయకత్వ లక్షణాలు
తో నే సాధ్యమైంది కోట్ల ప్రజలను స్వాతంత్ర్య
ఉద్యమంలో పాల్గొనేలా చేసిన ఘనత గాంధీజీకే
దక్కుతుంది. ఆయన ప్రజాశక్తి పైన నమ్మకముంచాడు, ప్రజ

గాంధీజీ సహాయనిరాకరణోద్యమము 1920-22:-

1920లో బ్రిటిష్ వారికి ప్రజల సహకారం
సహాయం లేకుండా, వారి సంబంధం లేకుండా ఏ
ప్రభుత్వం మనుగడ సాధించలేదు అనే విషయాన్ని తెలి
య చెప్పడానికి గాంధీజీ ప్రజలు ప్రభుత్వానికి
సహాయనిరాకరణోద్యమాన్ని చేయమని పిలుపుని
చ్చినాడు. గాంధీజీ దక్షిణాఫ్రికాలో ఉన్నప్పుడు ప్రజాస్వా
మిక వ్యవస్థ గల బ్రిటిష్ అంటే చాలా గౌరవం.
అందుకే అప్పుడు బ్రిటిష్ వారి యుద్ధం చేసిన తన
ఊరికి సహాయంగా గాయపడిన బ్రిటిష్ సైన్యానికి
సేవలు చేసినాడు. అందుకే 1919 బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం
"కైజర్-ఇ-హింద్" బిరుదుతో గాంధీజీని సత్కరించారు.
ఈ విధంగా సహాయకారి నుండి సహాయనిరాకరణగా మారడానికి
కారణాలు.

1. 1919లో రౌలత్ చట్టం:-

ఈ చట్టం ద్వారా పోలీసులు వారెంట్ లేకుండా

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ఆరెస్టు చేయవచ్చు. ఎన్ని రోజులైనా విచారణ లేకుండా ~~ఏళ్ళు~~ ఏళ్ళ జైలులో ఉంచవచ్చు.

2. 1919 జలియన్ వాలాబాగ్ లో కిరాతకంగా 1000 మందిని కాల్చి చంపటం. తమ నాయకుల అరెస్టును నిరసిస్తూ శాంతియుతంగా సమావేశం పై 20,000 పై గా వ్యక్తుల జరిపిన డయ్యర్ ను మాత్రులేదాం ని పట్టుకొని డయ్యర్ ను ప్రభుత్వం పొగిడి, అతని పదవిని, తన అభిమానులు ప్రశంసించారంటూ చెప్పినారు.

3. 1919 సంస్కరణల వలన కేంద్ర పాలనలో స్వల్పం పాలన ఇచ్చినట్లు కనిపించినా, ఇవ్వలేదు. భారతీయులకు విద్య, వైద్య, మున్సిపాలిటీ వంటి శాఖలను ఇచ్చి, బ్రిటిష్ వారికి ఆర్థిక, హోం శాఖలను ఉంచుకొన్నారు. దీనితో ఈ సంస్కరణలను తిరస్కరించినారు గాంధీజీ. మరల కొత్త చట్టాల ను తీసుకొని రావాలని కోరినారు.

4. ఖిలాఫత్ ఉద్యమం:-

England ఒక group, Germany ఒక group గా మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం జరుగగా, టర్కీ Germany వైపు చేరింది. ఖలీఫా అన్న టర్కీ పాలకుడు. Germany యుద్ధంలో ఓడిపోయినది. దీంతో ఖలీఫా పదవిని రద్దు చేసి బ్రిటిష్ వారు కేవలం ప్రజాస్వామ్యం ఏర్పాటు చేసినారు

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM It's Ours

ముస్లింలు ఖిలాఫత్ ఉద్యమం చేసుకొని వచ్చి
బ్రిటిష్ వారి పై ఖిలాఫా రాజ్య రక్షణ కోసం పోరాటం
ఖిలాఫత్ ఉద్యమ నాయకుడు - గాంధీజీ దీని వలన
ముస్లింలు జాతీయ ఉద్యమంలో పాల్గొనేలా చేసినాడు.

కార్యక్రమాలు:-

సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో బ్రిటిష్ సంస్థలను, విదేశీ వస్తువులను బహిష్కరించటం. ముఖ్యంగా వస్త్రాలు కొన్ని మిలియన్ల ప్రజలు కొనటం మానివేశారు. దీని వలన ప్రజలకు కావలసిన వస్త్రాలను ~~చరఖాలను~~ 20 లక్షల చరకాలను భారత దేశం అంత కాంగ్రెస్ వారు ఉచితంగా పంచారు. 20% to 30% శాతం బ్రిటిష్ వారి ఆర్థికంగా సప్లైలో పడిపోయినది.

- విద్యా సంస్థలను బహిష్కరించి స్వదేశీ విద్యా సంస్థలలో 90, వేల మంది విద్యార్థులు 800 ల విద్యా సంస్థలు ఏర్పడినవి. జామియా మిలియా ఇస్లామియా University M.A. అన్సారీ Delhi లో ప్రారంభించారు.
- లాయర్లు అందరు న్యాయ స్థానాలను కోర్టు బహిష్కరించారు. శాసన సభలను బహిష్కరించటం.
- రాజకీయ ఎన్నికలలో ఎవరు పాల్గొనలేదు.
- గౌరవ బిరుదులను వెనక్కి ఇవ్వటం.
- బ్రిటిష్ యువ రాజు 1921 బొంబాయికి రాగా దేశం కూడా వ్యతిరేకించారు. నిరసనపూర్వకంగా ఖండించి వీధులు

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

యువరాజుకు స్వాగతం పలికినారు.

UP లోని గోరఖ్‌పూర్ జిల్లా చౌరీచౌరా గ్రామంలో 22 మంది పోలీసు స్టేషన్ ను కాల్చివేసినారు. ~~ఈ వలన~~ ఇది ఉద్యమ వ్యతిరేకంగా జరగటం వలన ఉద్యమం ఆపేసారు.

1922 - 1930 మధ్య కాలంలో జరిగిన సంఘటనలు

1. స్వరాజ్ పార్టీ స్థాపన :- (1922 Dec)

1922 Dec కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులైన C.R. Das మోతీలాల్ నెహ్రూ. 1922 Dec కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడిగా రాజీనామా చేసి కాంగ్రెస్ ఖిలాఫత్ స్వరాజ్ పార్టీని ప్రకటించినది 1922 Dec. 1923 లో స్థాపించారు.

అధ్యక్షుడు - C.R Das

జనరల్ సెక్రటరీ - మోతీలాల్ నెహ్రూ

పార్టీ ఏర్పడుటకు కారణాలు:-

గాంధీ జీ అరెస్టు అయి జైలుకు వెళ్ళారు. దీంతో Congress పార్టీ 2గా చీలిపోయినది. 1923 లోని కొందరు వ్యక్తులను బహిష్కరించాలని గాంధీ సూచనను అంగీకరించనివారు.

1. బాబు రాజేంద్ర ప్రసాద్
2. వల్లభాయి పటేల్
3. చక్రవర్తుల రాజగోపాలాచారి.

కానీ C.R. Das, మోతీలాల్ నెహ్రూ వీటికి వ్యతిరేకంగా

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM It's Ours

పార్లమెంటు శాసనసభల నుండి సహాయనిరాకరణ
కొనసాగించవచ్చుని వారి భావన. ఈ సందర్భంలో
1922 Dec. గయా కాంగ్రెస్ సమావేశ అధ్యక్షుడైన C.R Das
Congress పార్టీ ఎన్నికలలో పాల్గొనాలని ఒక తీర్మానం
ప్రతిపాదించగా, తీర్మానం వీగిపోయినది. దీంతో C.R Das
అధ్యక్షపదవికి రాజీనామా చేసి స్వరాజ్ పార్టీని
Congress, భారతీయ పార్టీలకు ప్రత్యేకంగా కాని పార్టీని
కేవలం ఎన్నికలలో పాల్గొనుటకు మాత్రమే స్థాపించి, పార్లమెంటు
లోకి 105 Seats లో 42 Seats ను స్వరాజ్ పార్టీ సర్వ
గెల్చినది. 1923-25 కాలం సమర్థవంతంగా పాల్గొన్నారు.
స్వరాజ్ పార్టీ సభ్యులు శాసన సభకు (కేంద్ర) అధ్యక్షుడిగా
విఠల్ భాయి పటేల్ ఎన్నికోబడినాడు. కాని C.R Das
1925లో మరణం తర్వాత స్వరాజ్ పార్టీలో అంతఃకలహాల
వలన Congress Party కి ~~తిరిగి~~ తిరిగి రావటం జరిగినది.

సైమన్ Commission 1927 :-

Nov 1927 లో Simon Commission ను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం
1 chairman Sir John simon, 6 గురు సభ్యులతో
Indian Statutory Commission గా ~~[illegible]~~ ఏర్పాటుచేసింది.

కమిషన్ లక్ష్యం:-

1919 చట్టం పని తీరు పరిశీలించుటకు, చట్టంలో
మార్పులు చేర్పులు సూచించటం.
ఈ Commission ను 1919 చట్టం లోని మార్పుల
కోసం

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM TM
It's Ours

1928 Feb లో Simon Commission భారతదేశానికి రావటం జరిగినది.

1927 Congress మద్రాస్ సమావేశాలలో M.A అన్సారీ అధ్యక్షత Simon commission వ్యతిరేక తీర్మానం ను ప్రవేశపెట్టుటకు నిర్ణయించారు.

కారణం:- ఈ కమీషన్ లో భారతీయులు ఎవరు లేకపోవటం. ఈ కమీషన్ ప్రకారంగా భారత్ కి ఇవ్వాల్సిన ప్రాతినిధ్యం ప్రతి జాతి స్వరాజ్యం ప్రతిపాదించనందున కారణంగా ఇది వ్యతిరేకంగా ఉంది.

1928 Feb లో Simon Commission వచ్చింది. ఇది 1919 చట్టం ద్వారా కేవలం రాష్ట్రప్రభుత్వాలలో ద్వంద పాలనను అమలు పర్చినారు.

1935 చట్టం ద్వారా ద్వంద ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వం లో అమలు పర్చి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ద్వంద ప్రభుత్వం ను రద్దు చేశారు.

ఈ ద్వంద పాలనను Study చేయుటకు అన్ని రాష్ట్రాలను పర్యటించగా Simon commission ను వ్యతిరేకించారు. లాహోర్ రైల్వే స్టేషన్ లో Punjab నుండి లాలాలజపతి రాయ్ నాయకత్వం లో ప్రజలు Commission ను అడ్డుకొన్నారు. లాలాలజపతిరాయ్ పై పోలీసు లాఠీ చార్జీల తీవ్రంగా గాయపడి కొన్ని నెలలలో మరణించారు.

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ManaBadi.com It's Ours

– జివధరలాల్ నెహ్రూ అధ్యక్షతన అఖిలపక్ష

ఇతను మోతీ లాల్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ కుమారుడు గాయపడి

పాడు.

భారత శాసనసభ్యులు పార్టీ, ముస్లింలీగ్ పార్టీ, జస్టిస్ పార్టీలు, పంజాబ్ యునియనిస్ట్ పార్టీ (ముస్లిం, సిక్కు జమీందార్ల పార్టీ) Simon Commission ను సమర్థించాయి. వీరు సహకారంతో Commission తన Report ను 1929 లో ఇవ్వటం జరిగింది. కాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. భారత శాసనసభ్యులు రాజకీయ పార్టీలతో చర్చించి, అవసరమైతే Commission Report లో చాలా మార్పులు చేర్పులను చేసి చూపటమే 1932-34 Round table సమావేశాలను London లో నిర్వహించారు.

1927 1929 లో లాహోర్ సమావేశము:– జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అధ్యక్షతన లాహోర్ సమావేశంలో రాజ్యాంగ అంశాలు చేయవలసిన తీర్మానాలు ఇక్కడ జరిగినవి.

1. సంపూర్ణ స్వరాజ్ తీర్మానం
2. 1930 Jan 26 న స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం జరుపుకోవాలని పిలుపు నివ్వటం.
3. ఇక్కడ జాతీయ పతాకాన్ని ఆధికారికంగా ఎగరవేసారు.
4. గాంధీగారు శాసన ధిక్కారణను ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించ మని తీర్మానించారు.

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ఇలాంటి చారిత్రాత్మక నిర్ణయాలు ఇక్కడ తీసుకున్నారు.

1928లోనే సంపూర్ణ స్వరాజ్ లీగ్ ను ఏర్పాటు చేసిన వ్యక్తులు

<u>శాసన ఉల్లంఘన ఉద్యమం</u> (1930-34)

గాంధీజీ గారు SouthAfrica లో ఉన్నప్పుడు American writter అయిన '<u>హెన్రీ డేవిడ్ థోరో</u>' civil disobedience అనే గ్రంథం చదివాడు. దాని వలన స్ఫూర్తి పొందినాడు.

జాన్ రస్కిన్ - ఐక్యత

లియో టాల్ స్టాయ్ - రష్యన్ Author

వీరి రచనలు వలన స్ఫూర్తి పొంది ప్రభావితం అయిన గాంధీ SouthAfrica లో తన ఆశ్రమం పేరు "<u>టాల్ స్టాయ్ Farm</u>".

లక్ష్యం:-

హెన్రీ డేవిడ్ థోరో ప్రకారం ప్రజా వ్యతిరేకంగా civil చట్టాలను పార్లమెంట్ చేస్తే దాన్ని ప్రజలు వ్యతిరేకించటం ప్రజల ప్రాథమిక హక్కు అని తెలుపగా, గాంధీజీ ప్రజలు స్ఫూర్తి పొంది civil disobedience Movement ను ప్రారంభించమని కోరినారు. గాంధీజీ ఈ ఉద్యమంలో ప్రజలు ఏ ఏ చట్టాలను ఉల్లంఘించాలో నిర్ణయించమని ~~పేర్కొన్నారు~~. కోరినారు. ఉప్పు సత్యాగ్రహం ద్వారా ఉప్పు చట్టం ఉల్లంఘించటం ఇందులో ముఖ్యమైనది. హింస లేని

... ఉద్యమాలు చేపట్టి గాంధీజీ ఆశయాలు,

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

ఈ ఉద్యమాలను తీవ్రంగా పరిగణించకుండదు ఎలాగైనా ఇబ్బంది పెట్టాలి. అందుకే స్వరాజ్యం ప్రజలు దేశం ~~అంతా~~ వారే ఉప్పు సత్యాగ్రహం ను ప్రారంభించారు.

ఆనాడు ఆంగ్లేయుల నుండి ఉప్పు ఇండియాకు వచ్చేది. కోస్తా తీరాలలో దగ్గర ఉన్న ప్రజలు ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని వేసి వారు సహాయ నిరాకరణోద్యమానికి పిలుపునిచ్చారు.

5/01/08

12th March 1930 గాంధీజీ ~~ఆశ్రమం~~ సబర్మతి ఆశ్రమం అహ్మదాబాద్ నుండి 78 మందితో దండి (సూరత్ దగ్గర) గ్రామంలో ఉప్పు తయారు చేసి చట్టాన్ని ఉల్లంఘించటం. April 6 1930 న 200 మైళ్ళు నడిచి దండికి చేరుకొని ఉప్పును తీసుకొని ఉప్పు సత్యాగ్రహం ప్రారంభించాడు.

ఇతర ప్రాంతాలలో ఉప్పు సత్యాగ్రహం

మద్రాసులోని తిరుచిరాపల్లి దగ్గర వేదారణ్యం వద్ద C. రాజగోపాలాచారి ఉప్పు సత్యాగ్రహం ప్రారంభించారు.

కేరళలో పయ్యనూర్ గ్రామంలో - K. కేలప్పన్

కాలికట్ వద్ద

పాకిస్థాన్ - కరాచి పెషావర్ ప్రాంతంలో (పాల్గొన్నారు)

"ఖాన్ అబ్దుల్ గఫార్ ఖాన్" (సరిహద్దు గాంధీ)

ఇతను "ఖుదాయి - ఖిద్మత్ గార్" అనే సంఘం (ఎర్ర చొక్కాలు) వీరిని రెడ్ షర్ట్స్ అంటారు

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

బెంగాల్ లోని నోవఖాలి లో ప్రజలు సత్యాగ్రహాన్ని చేపట్టినారు.
గాంధీజీ ఆశయాల వరకు కేవలం ప్రాంతంనకు దూరంగా ఉన్న ప్రజలు నిర్వహించారు. కార్యక్రమంలో మద్యపాన, విదేశీ వస్తువులు, బహిష్కరణ వ్యతిరేకంగా పోరాడినారు. ముఖ్యంగా చాలా పెద్ద మొత్తంలో స్త్రీలు ఉద్యమంలో పాల్గొనటం మద్యపాన దుకాణాల వద్ద Paketingను ఏర్పాటు చేయుట ప్రారంభించినారు.

- 1930 నుండి 1931 వరకు ~~ఈ~~ ఉద్యమ సమయంలో ఒక లక్ష మందిని అరెస్టు చేసినారు. స్త్రీలు చాలా మంది జైలుకు వెళ్ళినారు.
- గాంధీజీని కూడా అరెస్టు చేసినారు బ్రిటీష్ వారు.

సర్గా ఈ సమావేశంలో Round table సమావేశంనకు ఏర్పాటు చేసినారు. కాని 1928 లాంటి కాంగ్రెస్ సమావేశంలోని R.T. సమావేశాన్ని, Simon commission చర్చ కోసం ~~~~ Congress పార్టీ పాల్గొనకూడదని నిర్ణయించటం.

1931 Jan మొదటి సమావేశంను Congress తిరస్కరించి నిర్వహించారు మధ్యలో విరమించారు.

1931 sep జరిగే 2వ R.T సమావేశానికి బ్రిటీష్ P.M Governer General ఇర్విన్ ను కలిసారు గాంధీజీ సమావేశం వీరి మధ్య చర్చలు ఫలితంగా

1931 లో గాంధీజీ - ఇర్విన్ ఒప్పందం జరిగింది.

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

అన్ని conditions ఇర్విన్ ఒప్పుకొన్నారు.

గాంధీజీ శాసన ఉల్లంఘన ఉద్యమాన్ని ఆపి, 1931 March, 2వ Round table సమావేశానికి హాజరయ్యారు.

1931 September గాంధీజీ 2వ Round table హాజరు అయిన తర్వాత దాన్ని బహిష్కరించారు 1932 లో గాంధీజీ India కు వచ్చి ~~మరల~~ మరల ఉద్యమాన్ని తిరిగి ప్రారంభించమని ప్రజలకు పిలుపునివ్వటం 1932-33 వరకు కొనసాగినది. 1933 ~~తరువా~~ తర్వాత ఉద్యమము అంతర్థానం అయిపోయినది. ప్రజలలో నిరుత్సాహం వచ్చి, ~~1934~~ పరిస్థితిని గమనించిన Congress Party 1934 లో అధికారికంగా రద్దు చేసినారు.

సహాయ నిరాకరణ, శాసన ఉల్లంఘన ఉద్యమాల మధ్య పోలికలు.
సహాయ నిరాకరణ శాసన ఉల్లంఘన ఉద్యమాల మధ్య తేడాలు.

శాసన ఉల్లంఘన అనేది ~~సాయుధ~~ పోరాటం కంటే తీవ్రమైనది అని గాంధీజీ అభిప్రాయం. ముస్లింల యొక్క పాత్ర ~~ఈ~~ ఉద్యమంలో చాలా తక్కువగా ఉంది. స్త్రీలు మొదటిసారి ~~ఈ~~ ఉద్యమంలో చాలా ఎక్కువగా పాల్గొన్నారు.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమము 1942 Aug

జర్మనీ, జపాన్, ఇటలీ ఒక వైపు

ఇంగ్లాండ్, అమెరికా, చైనా, ఫ్రాన్స్ ఒక group

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో మొదట జర్మనీ, జపాన్ ఇంగ్లాండ్ పై target చేయటం. జపాన్ వలస రాజ్యాల పై. పశ్చిమంగా Germany, తూర్పుగా జపాన్

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

England ను ఇబ్బంది పెట్టినది.

జర్మనీ – హిట్లర్ ఆత్మహత్య

ఇటలీ – ముస్సోలినీ ప్రజల చేత హత్య

జపాన్ పై అటంబాంబు వేసినా యుద్ధం విరమించ లేదు. బర్మా, శ్రీలంక, సింగపూర్, మలయా England వలసలను పొందినది జపాన్. తర్వాత జపాన్ భారత ఆక్రమణ కోసం ప్రయత్నించి అందులో ముఖ్యంగా కూ రంగూన్, విశాఖపట్నం పై జపాన్ బాంబు దాడిలు Congress party 2వ సారిగా Alert అయి ప్రజాస్వామ్యం పై నమ్మకం గల బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం నుండి వాటిలో ప్రభుత్వం గల జపాన్ చేతిలోకి భారత్ వస్తే మన ప్రభుత్వం, ప్రజలు పెనం మీద నుండి పొయ్యిలోకి పడటం అవుతుంది అని ప్రజా మద్దతులో ఉన్న ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేస్తేనే స్వయం పాలన గల జపాన్‌ను ఆపగలదు అనే నమ్మకంతో, జపాన్ ను ఆపటం కోసం క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం చేపట్టినది 1942 Aug 8 Congress.

మరల 2వ సారిగా సర్ స్టాఫర్డ్ క్రిప్స్ ను బ్రిటిష్ వారు Congress మద్దతు కోసం పంపింది. క్రిప్స్ 2వ ప్రపంచ యుద్ధంలో మద్దతు భారత్ కు.

ఇస్తే 1. స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి

2. రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఏర్పాటు చేయటం

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM™ It's Ours

జరుపు తీర్మానాలు. కాని Congress Party
తిరస్కరించబడింది. తమకు కావలసినది సంపూర్ణ
స్వరాజ్. వారి యుద్ధంలో ఓడిపోయే పరిస్థితుల్లో బ్రిటిష్
వారు ఇచ్చే తీర్మానాలు ఏమి వద్దు అని తిరస్కరించి
నారు. దివాలా తీసిన Bank లో postdated cheque
పై Date వేసినట్లు ఉంది అని గాంధీజీ క్రిప్స్
రాయబారాన్ని తిరస్కరించారు.

1942 Aug 8 గాంధీజీ బొంబాయిలో Do or Die
అనే విజయవంతమైన పిలుపును ప్రజలకు ఇచ్చారు.
ఇది సత్యాగ్రహానికి భూమికొలుగాలు. స్వాతంత్ర్యం సాధిస్తాము,
లేకపోతే ఆ సాధనలో ప్రాణాలు అర్పిస్తాము అని అర్థం.
ఇలా ఉద్యమము ప్రారంభం కాకముందు Congress
నాయకులందరిని అరెస్టు చేసినారు. దీనితో ఉద్యమానికి
నాయకులు లేక పోయినారు. దీంతో ప్రజలకు ఏ
కార్యక్రమాల ద్వారా ఉద్యమము చేయాలి తెలియలేదు.
దీనితో ప్రజలకు నాయకుడు లేకుండా పోయినాడు.
అరెస్టు చేసిన నాయకులను అజ్ఞాతంలో ఉంచారు.

– ఈ ఇలాంటి పరిస్థితులలో ప్రజలే కార్యక్రమాలను ఏర్పా
టు చేసుకొన్నారు. దీంతో బాగా హింసాయుతమైన కార్యక్ర
మాలను ప్రజలు రైల్వే స్టేషన్స్, పోస్టు ఆఫీసుల
ను, police station ధ్వంసం చేయటం. బనారస్
హిందు విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులు బాగా హింస
యుత కార్యక్రమాలకు పాల్పడినారు. 15 రోజుల
లో 150 P.S 250 R.S 500 P.O

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM It's Ours

ఇంకా ప్రభుత్వ కార్యాలయాలను ధ్వంసం చేసారు.
క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పై కారణాల వలన
August విప్లవం అని అన్నారు. దేశ, విదేశాలలో
ఉద్యమం జరిగి 1000 మరణించి, 2000 మంది ప్రజలు
గాయపడినారు. 700 మంది బాంబు కేసులు నమోదై
బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం చెలరేగుచున్న ప్రజల
వద్ద ఉద్యమాన్ని అణచివేయుటకు ప్రయత్నించారు.
British P.M చర్చిల్ కు లార్డ్ లిన్ లిత్ గో General Governor
1857 ఉద్యమం తర్వాత అంత తీవ్రంగా జరిగిన
ఉద్యమం క్విట్ ఇండియా ఉద్యమమని
తెలిపినారు.

- గాంధీజీ హింస పై ప్రత్యక్షంగా ఈ ఉద్యమంలో ప్రజలు హింసకు పాల్పడినారని నిందించారు. police వారు ప్రజలను రెచ్చగొట్టుట వలన హింసాయుతంగా ప్రజలు మారినారు అని గాంధీజీ వాదన.

ఆగాఖాన్ జైలులో గాంధీజీ నిరాహార దీక్ష చేశారు. బ్రిటిష్ వారి విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం జైలు నుండి చేశారు.

1942 - 47 నుండి గాంధీజీ వరకు నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

- 1947 వరకు ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ (or) భారత జాతీయ సైన్యము
Indian national Army

Captain మోహన్ సింగ్ మలయాలో 1942 INA ను ఏర్పాటు చేయటం జరిగినది. ఇది కూడా 2వ ప్రపంచ యుద్ధంలో Direct గా link ఉన్నది. బ్రిటిష్ సైన్యం లో వ్యక్తి మలయాలో పోరాడే సమయంలో 42,000 మంది భారతీయులు లొంగిపోయి బందీగా జపాన్ కు దొరికినారు. మోహన్ సింగ్ జపాన్ off వారలతో బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడి స్వతంత్ర్యం తెస్తాము. ఆ 42,000 మంది విడుదల చేయటం వలన మోహన్ సింగ్ కెప్టెన్. కాని మోహన్ సింగ్ ను మరల జైలులో పెట్టగా 1943 సుభాష్ చంద్రబోస్ జపాన్ కు వెళ్ళి కెప్టెన్ గా ఉన్నాడు.

సుభాష్ చంద్రబోస్ కు గాంధీజీ కి మధ్య భావ వ్యత్యాసం Congress నుండి బయటకు వచ్చాడు.

జరిగి బోస్
1939 త్రిపుర మధ్యప్రదేశ్ లో జరిగిన సమావేశంలో అధ్యక్షుడిగా సుభాష్ చంద్రబోస్ నామినేట్ చేయగా, గాంధీజీ తన అభ్యర్థి అంగీకరించిన గాంధేయవాది అయిన భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య నామినేట్ చేయగా, పట్టాభి సీతారామయ్య ను ఓడించి బోస్ గెలుస్తాడు.

1942 లో సుభాష్ చంద్రబోస్ జైలు నుండి కలకత్తా మేయర్ గా గెలుపొందాడు.

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

MANABADI.COM™
It's Ours

1940లో సుభాష్ చంద్రబోస్ congress పార్టీ నుండి
బయటకు వచ్చి forward block party ఏర్పాటు చేశారు.
తరువాత 1943లో INAలో వచ్చి 2 లక్షల మందిని
రిక్రూటింగ్ కోసం పిలుపును ఇవ్వగా, జపాన్ వారు
తమ సహాయం ఇవ్వటానికి ముందుకు రాగా,
జపాన్ సహాయంతో స్వాతంత్ర్యం కన్న బ్రిటిష్
వారి బానిసత్వం మేలు అని బోస్ అన్నారు.
తమ దేశం కొరకు యువకులు సిద్ధంగా ఉన్నారు.
అలాగే చాలా మంది యువకులు Army లో చేరారు.
4 రెజిమెంట్ లో 1 రెజిమెంట్ ఝాన్సీ రెజిమెంట్
ఉంది. రంగూన్ కేంద్రంగా ఉండి, నాగాలాండ్
~~[illegible]~~ కోహిమా నుండి Delhi కి చేరాలని వీరి
ప్రయత్నం, కానీ వీరిని బ్రిటిష్ వారు [illegible]
అనుమానంతో, వీరిపై దేశద్రోహం కేసు విధించగా, అరెస్టులను చేశారు.

1945 Aug 18 న బ్యాంకాక్ నుండి ~~[illegible]~~ టోక్యోకు
వెళ్ళే విమానంలో బయలుదేరిన బోస్ విమానం అదృశ్యం
చెందారు. 1945 Aug 18 న సాయంత్రం
జపాన్ ఫార్మోజా (తైవాన్) వద్ద విమానం కూలి
మరణించాడు అని ప్రకటించారు.
స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ఆయన మరణంపై
commission 2006 వరకు ఇప్పటికి మూడు commission లను
సుభాష్ చంద్రబోస్ మరణం పై ఏర్పాటు చేసినది
మొదటి కమిటీ commission 1945 Aug 18 విమాన

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com

శతాబ్దిలో స్టాలిన్ వద్ద కొంత కాలం ఆశ్రయం పొంది ముఖ్యమంత్రిగానే, తరువాత 1985 హైదరాబాద్ బాబా గా తన జీవితం గడిపి, 1985 లో మరణించాడు బోస్.

Q. I+II <u>భారత దేశంలో సామాజిక మత సంస్కరణోద్యమాలు</u>

08/01/08

19 వ శతాబ్దిలో భారతీయ మతపరమైన, సమాజంలోని దురాచారాలను, మూఢ నమ్మకాలను తొలగించే దిశలో సామాజిక మత సంస్కరణోద్యమాలు జరిగినవి. సమాజంలోని దురాచారాలకు, ఈ అపనమ్మకాలకు మతంతో కూడా ముడిపడటం. శిశుహత్యలు, అంటరానితనము, స్త్రీ విద్యానిషేధం, సతీ, వితంతు మరు వివాహ శాస్త్రాలు ఉండటం. కేవలం హిందూ మతం వారికే కాక, ముస్లిం మతంలో కూడా స్త్రీ బహుభార్యాత్వం మత గ్రంథాలలో ఉండటం, పర్దా పద్ధతి కూడా సంస్కరణలు ప్రారంభం అయినవి. ప్రధానంగా బ్రాహ్మ సమాజాన్ని సంస్కరణోద్యమాలు ప్రారంభం అయినాయి.

19 వ శతాబ్దంలో ~~శ~~ మత సామాజిక ఉద్యమాలు రావటానికి దోహదపడిన అంశాలు:-

1. సామాజిక దురాచారాలు అనాటి సమాజంలో అజ్ఞానం, సతీ, కుల వివక్షత, ముఖ్యంగా స్త్రీ ల పట్ల చిన్నచూపు ఉండటం వీటికి అంతం చేయుటకు. ఉద్యమాలు రావటం
2. మత పరమైన కారణాలు హిందూ మతంలో కర్మకాండలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజల మధ్య యాగాలలో జంతుబలుల నిషేధ

www.manabadi.com

This document is submitted by Manabadi User, we are not responsible for any copyright violation. For any discrepancies please email us info@manabadi.com